

fra den mandlige Askets Synspunkt. Hos Kirkefædrene fremtræder den asketiske Kvindefæsky som pragtfulde Sætninger rundt om i deres Produktion. Augustinus begynder at anvende denne Afsky metodisk, og gennem Skolastiken bliver den ligefrem sat i System, idet man følger Nødvendigheden af at begrunde Loven om Præsterne Coelibat. Nu kommer ogsaa Aristoteles til Gavn! Hvad denne Vismand har sagt om Kvinden passer i Tidens Kram, og Teorien om Kvindens Mindreværd faar »videnskabelig« Form i Evropa, paa en Gang baade i Religionens og Videnskabens Navn. (Hvor er det dog i al sin Sørghed humoristisk!)

Forf. søger nu i sin Bog at vise, hvorledes den Idéstrømning, der blev stærk indenfor Teologien og den lærde Dannelse, kom til at paavirke den almindelige Opfattelse. Han viser, hvorledes den Institution, der meddelte Trosætningen som ubestridelige Sandheder, og som i udstrakt Grad paavirkede og stadig gennemtrængte Folkenes Retsopfattelse og Moral — hvor omfattende og stærkt

denne Institution har gjort Propaganda for den Sætning, at den kvindelige Del af Menneskeheden er af en lavere Slags end den anden.

Det var forholdsvis sent, at Ordets Kunst kom regelmæssigt i Brug hos Kirkens Mænd og blev en Faktør i Folkenes aandelige Liv. De ældre Broderskaber var til for Bøn, for Medlemmernes egen Saligheds Skyld og ikke for Ordets Forkyndelse. I Beg. af 13de Aarh. opstaar Tiggermunkenes Ordener. Sorte- og Graa-brødre vandrer og lærer, vandrer og lærer. Missionsvirksomheden griber om sig. Præsterne og de ældre Broderskaber maa oppe sig. Der prædikes overalt og ved alle Lejligheder. Prædiken og Skriftemaal bliver de to Hovedveje, ad hvilke Kirken spreder sin Tro og sin Moral. For uvidende og magelige Præster skrives Haandbøger. En af de mest populære har det hellige Navn *Dormi secure* (= Sov i Ro! = Din Prædiken er færdig.) I disse Haandbøger, der brugtes gennem Aarhundreder af de store Landes Præsteskab har man Læren. I alle Toner lyder i

Middelalderens Prædikener Jomfruelighedens Pris. Den er Dyderne Ædelsten, Englenes Søster, Kirkernes Fakkell, Sjælenes Lys. Ægteskabet derimod lutter Elendighed. Er Kvinden grim, er det galt, er hun køn, værre. Rig, skrækeligt. Fattig, ikke bedre. Har gift Mand Penge er han ulykkelig (fordi han er gift). Har han ingen, ogsaa. Kvinden, der er gjort af et krumt og skævt Ribben, er af Naturen stridig. Hun er behagesyg, forfængelig, svigagtig, lumsk, sanselig, giftelysten og hundrede andre føle Ting. Men det værste ved hende er hendes Skønhed. Man elsker at udmale sig den og ender med, at den er »som en Guldring i Trynen paa et Svin«. »Ak, var vi bare blinde!« udbryder en Forfatter vemodig. »En smuk Kvinde er et Tempel, bygget over en Kloak.«

Den hele Prædikenlitteratur afspejler, ikke mindst gennem sine Raad, den asketiske Livsopfattelses fortvivlede Kamp mod Naturen. Af mildere Midler mod Sansernes Lyst er Bøn, Arbejde, Afsvaling ved koldt Vand, Taarernes Vand, derefter

ren, og denne Gang var det ude med Stolens Modstandskraft, dens fjerner Bagben brød sammen, uden at det dog tilsyneladende anfægtede Majoriteten i mindste Maade. Han slængte Benet hen i Kakkelovnskrogen, og vippede videre paa den trebenede Stol.

»Jeg kvæles snart af Ord! — Vil Venstre, alle som én Mand, modsætte sig Valgets Udsættelse? — Vil det staa og falde paa den Skanse, hvor det har stillet sig, for Kvindernes Skyld?«

»Der var en mandlig Indsender, som nylig skrev i »Hovedstaden«, at Kvinderne burde indgaa med en Protest mod Valgets Udsættelse?« indskød jeg med et Forsøg paa at slippe udenom hans Spørgsmaal. Han smed sig bagover i Stolen, saa ogsaa det nærmer Bagben maatte give sig med et lydeligt Knæk. »Død og Helvede!« brølede han og slyngede Stolens sørgelige Rester samme Vej som Benet før. »Skal de nu vælte Ansvar over paa Kvinderne, siden ingen af dem selv tør tage det? — Ministeriet tæller paa Knapperne, Socialdemokraterne vil helst have Valg, men ofrer deres egne Interesser for Fædrelandets Skyld. Højre tør ikke paatage sig det Ansvar at slippe den almindelige Valgrets uvidende Horder løs,

saa længe Verdenskrigen raser, og Venstre — Kvindernes Ridder, stemmer ikke, fordi det ikke vil gøre Ministeriet den Tjeneste at tage Ansvar for en Udsættelse mod de andre Partiers Vilje, — men hvis I vil tage Ansvar, saa er det en anden Sag. Derfor afsted med Jer! Mød op i et Protesttog, som siger Sparto til Jeres Valgretstog. Stil paa Amalienborg, i Folketinget, i Landstinget og forkynd Hs. Majestæt og det høje Ministerium og samtlige Partier, at I ikke er tilbuds at lade Jer jer Valgret frasnøde, og at I ikke er bange for at tage Ansvar for alle de Dumheder, Mændene kan falde paa at sige under en Valgkampagne! Faar I ikke andet ud deraf, saa faar I ganske sikkert det, at Partierne mødes i firkantet Enighed om, at Kvinderne har dokumenteret deres fuldstændige Umodenhed til at fatte den politiske Dybsindighed i at sige ét og gøre et andet, som er Betingelsen for al parlamentarisk Virksomhed.«

»Er det da Deres Mening, at Kvinderne skal protestere?« spurgte jeg, overvældet af hans Veltalenhed. Han fægtede med Armene i Luften som en rasende. »Nej, saa min Sæl og Salighed! — Findes der ikke et Parti i Landet, som tør tage det Ansvar paa

sig, at stemme for Kvindernes grundlovmæssige Ret, saa la' dem tære videre alle fire paa den Grundlov, de satte Himmel og Jord i Bevægelse for at faa ud af Verden, men hold I Jerre Fingre af Fadet! «Stemmer ikke!« det er det højeste Bud, som er gjort for Jeres Skyld; giv I nu lige for lige tilbage. «Stemmer ikke!« — andet har Kvinderne ikke at svare dem, som et Øjeblik sad med alle fire Damer paa Haanden, men smed Kortene fra sig, istedetfor at gøre Udspill!«

»Det er Deres Ord, kære Brandmajor, og ikke mine,« sagde jeg og standsede ham henne ved Døren, for at trykke hans Haand til Afsked.

»Ja, læg bare Ansvar paa mig, og blæs mig en lang Marsch, om I lyster — jeg har en bred Ryg, og har jeg engang stemt for, at Kvinderne skal ha' Valgret, saa er jeg heller ikke bange for at stemme for, at de skal have Ret til at gøre Brug af den.« — Han for ud af Døren og ned ad Trappen, men fra den første Afsats lød hans Røst endnu engang rungende op til mig. »Hvad siger saa »Kvinden og Samfundet?« — Jeg bøjede mig ud over Rækværket og raabte ned gennem min hule Haand: »Stemmer ikke!« — »Det er hørt!« svarede der fra Dybet.

»Søvngænger«.